

In het hoofdstuk 'Wat kunnen kindertekeningen ons leren?' (blz. 227-232) wijst Prof. Kohnstam op de studies van H. Werner en Martha Muchow. De eerste komt tot de conclusie, dat in het herhaald natekenen van een figuur door volwassenen, er twee soorten proefpersonen zijn: een type, dat 'geleederd' en een type, dat 'homoniserend' te werk gaat. Als de proefpersonen een hoekfiguur (fig. 4) 30 keer moeten herhalen, ontstaan de volgende beelden (fig. 5 en fig. 6)

Zie ook figuur 8 van de volgende bladzij :

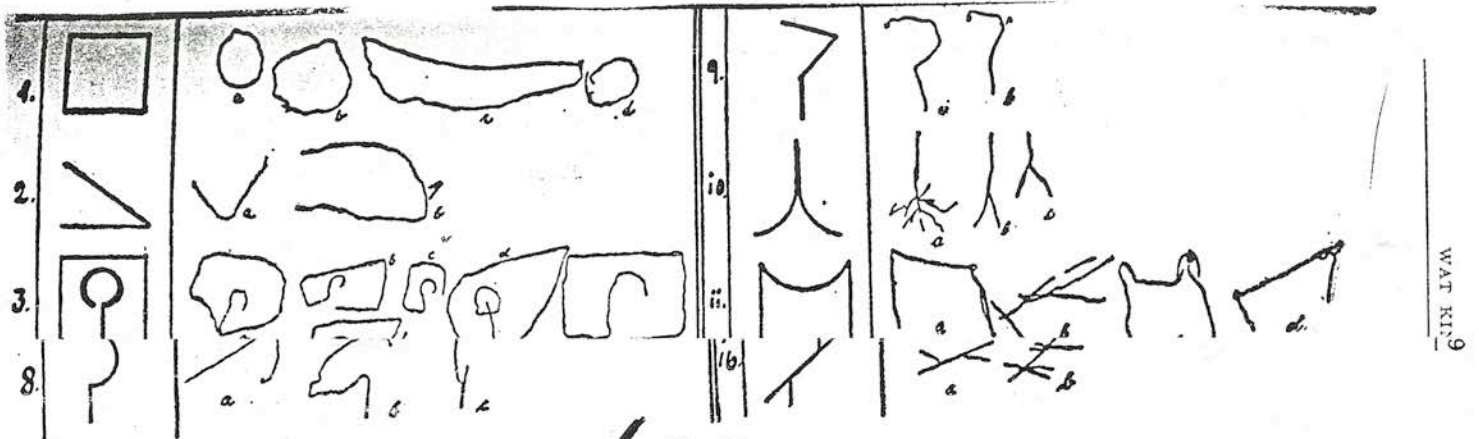

Fig. 7.

martha muchow laat kinderen

Marta Muchow laat kinderen verschillende figuren natekenen en vraagt daarna wat zij erin zien. Haar slotconclusie is, dat bij een lagere ontwikkeling (jongere leeftijd) in het algemeen een minder duidelijke differentiering en geleedheid voort komt. Dat het complexer is, kan men duidelijk constateren.

Het kind vereenvoudigt wat het waarneemt en vult die waarneming aan met zijn eigen persoon. Een goed voorbeeld is figuur 3, dat 'de heks in de oven' als betekenis bij het kind opriep.

Prof. Kohnstam besluit zijn betoog over de kindertekeningen met zijn mening uit te spreken, dat het duidelijk is, dat de psychische ontwikkeling niet van het elementaire naar het complexe loopt., maar omgekeerd. : van het diffuus-complexe naar het gedifferentieerde en meer in elementaire bestanddelen geanalyseerde.

Met deze uitspraak ben ik het roerend eens, dit verschijnsel ben ik veel in mijn werk tegen ge komen. Zie ook de eerste schrijfpogingen, die bij de lotto's gemaakt werden.

Uitspraken van Prof. Kohnstam in zijn boek 'Persoonlijkheid in wording', die voor mij van belang zijn geweest en die in mijn ervaring bevestigd zijn, zijn de volgende : Op blz 222

"Dat, wat het kind voor alles nodig heeft, is niet aanschouwing, maar taal-onderwijs, dus het woord. Zintuigelijke ervaring heeft de kleuter voortdurend, in en buiten de school. Wat hij nodig heeft is niet allereerst 'meer' daarvan, maar zich te verheffen boven het opgaan in aanschouwing om te komen tot een beheersen en verwerken dier aanschouwing. Die analyse kan alleen voltrokken worden door de taal "

Op blz 223 verduidelijkt Prof. Kohnstam dit aan de hand van Pestalozi's oefeningen:

Pestalozi geeft oefeningen in 'aanschouwen':

P. tegen leerling: "Spreek mij na :

Ik zie een gat in het kleed ,

Ik zie een lang gat in het kleed,

Achter het lange gat zie ik de muur,

Achter het lange, smalle gat zie ik de muur."

Prof. Kohnstam legt uit, dat wat Pestalozi met deze oefening bedoelt, niet een oefening in passief kijken is (daarin is waarlijk geen opzettelijke oefening nodig), maar een actieve analyse van het visueel waargenomene met behulp van de taal. Het gaat erom om qualiteiten en relatie's uit de totaliteit van het waargenomene los te structureren en geïsoleerd tot apperceptie en benoeming te brengen.

In hetzelfde vlak ligt Kohnstam's critiek op Montessori's rekenmateriaal; (bijv. de kralenkubus voor 1000) een critiek ,die ik met hem deel.

Hij zegt:

"De voorstelling van 'duizend' , die de kralenkubus zou moeten geven, bestaat niet, geen mens kan die hebben. Wat wij wel bezitten is het aanschouwelijk berip van duizend, waarover wij kunnen spreken en denken en waarmee wij afdoende kunnen werken, terwijl de aanschouwelijke representatie daarvan in onze geest zo goed als geheel ontbreekt

Getallen geven begrippen aan. Neem een optelling $1712 + 4213$.

Het kind is niet gebaat bij aanschouwelijkheid (van een veelheid) afgezien van de cijfersymbolen. Het aanschouwelijke proces moet vaag blijven."

Prof. Kohnstam zegt: " Rekenen is een denk-operatie, die hoort tot het gebied van de abstractie." dus van het woord. Vermenigvuldigen en delen gaan totaal niet zonder taal.

Blz 224.

"Slechts de gewone woorden en cijfersymbolen zorgen voor een vlug en feilloos verloop van de rekenopgave".

Het is uitermate belangrijk om de woorden en cijfersymbolen van de getallen en later de relatie's goed aan te brengen